

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobce: **S. P.**, narozen dne x, státní příslušnost Ukrajina, bytem x, zastoupen Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 4, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 1. 2015, čj. OAM-374/ZA-ZA08-K07-2014,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8.228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Vymezení věci

Žalovaný napadeným rozhodnutím neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 17. 12. 2015 (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný poukázal na to, že žalobce nebyl v zemi původu politicky činný, nebyl vystaven pronásledování ani z jiných azylově relevantních důvodů. Skutečnost, že žalobce je povinen nastoupit k výkonu základní vojenské služby či jiného vojenského výcviku, včetně případného nasazení do bojových operací, nelze považovat za pronásledování, neboť tato povinnost se vztahuje na všechny bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství apod. Obavy žalobce z výkonu vojenské služby a nasazení do bojových operací tak nejsou důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Žalovaný je toho názoru, že nelze mít za to, že by na Ukrajině probíhal vnitřní ozbrojený konflikt, ačkoliv se místní separatističtí a terorističtí ozbrojenci podporovaní

Ruskou federací snaží znemožnit fungování ukrajinského státu v jeho stávající podobě. Ke střetům mezi separatisty a vládními silami dochází na jihovýchodě Ukrajiny, zejména v Doněcké a Luhanské oblasti. Situace na západě a středu země je však klidná, občané Ukrajiny řeší své případné potíže přestěhováním v rámci země. Žalobce navíc před svým odjezdem žil ve městě Černivci v Černovické oblasti, která je od oblastí zasažených ozbrojenými střety značně vzdálena. Tato oblast se nachází pod plnou kontrolou současné proevropsky orientované vlády. Azyl nelze žalobci udělit ani z důvodu nepříznivé hospodářské situace v zemi původu a situace na trhu práce. Nejde ani o institut, který by sloužil k legalizaci dalšího pobytu žalobce na území České republiky. Ve vztahu k možnému udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný uvedl, že žalobce se v žádosti nezmínil o okolnostech, které by svědčily o výjimečnosti jeho osobní a rodinné situace. Ani existence rodinných vazeb na území ČR nepředstavuje důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu.

Žalovaný neshledal, že by byly splněny podmínky pro přiznání doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobci v případě návratu do země původu nehrozí vykonání trestu smrti, neboť ten byl v roce 2000 zrušen, ani nebezpečí krutého, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Povinnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť jde o nejzákladnější státo-občanskou povinnost. Ani postih, jemuž by byl žalobce vystaven v případě odmítnutí nastoupit k výkonu vojenské služby, nelze považovat za vážnou újmu. Neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu po jejich návratu na Ukrajinu nehrozí žádné nebezpečí. Žalobce neuvedl, že by byl jakkoliv spojen s režimem bývalého prezidenta Janukovyče. Stav na Ukrajině nelze označit za svévolné násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Dochází pouze k lokálním střetům jednotlivých uskupení separatistů a zástupců vládní moci na jihovýchodě Ukrajiny. Žalobce nicméně pochází ze západní Ukrajiny, z Černovické oblasti, která není boji bezprostředně zasažena. Vycestováním žalobce do země původu by nebyl porušen žádný mezinárodněprávní závazek České republiky, jako třeba ochrana rodinného života. Skutečnost, že žalobce má na území České republiky matku s povoleným pobytem, nemá za následek, že by měl nárok na udělení jakékoliv formy mezinárodní ochrany. Realizace rodinného života žalobce není podmíněna tím, že setrvá na území České republiky. Žalobci nic nebrání udržovat kontakt s matkou i z Ukrajiny, event. prostřednictvím nástrojů zákona o pobytu cizinců. Žalovaný tedy neshledal, že by žalobci hrozila v případě návratu do země bezprostředně vážná újma.

Jelikož žádnému členovi rodiny žalobce nebyla udělena žádná forma mezinárodní ochrany, nelze žalobci přiznat azyl za účelem sloučení rodiny (§ 13 zákona o azylu) ani doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny (§ 14b zákona o azylu).

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného z důvodu, že v řízení o udělení azylu byl porušen § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 až 4, § 52 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu. V doplnění žaloby zástupce žalobce uvedl, že nemohl v plném rozsahu fakticky dostat požadavků výzvy soudu k odstranění vad žaloby, neboť se nemohl seznámit se správním spisem, jenž nebyl součástí spisu soudního. Domnívá se, že poté, co si soud opatří správní spis, by měl žalobce znovu vyzvat k doplnění žaloby. Pouze obecně uvedl, že závěry žalovaného nestojí na řádně zjištěném skutkovém stavu a rozhodnutí není dostatečně zdůvodněno, k hodnocení důvodů žádosti žalovaný přistoupil zcela mechanicky a použité informace o zemi původu posloužily jen pro popis politického vývoje v zemi, aniž

by byla reflektována probíhající válka, terorismus a nestabilita na Ukrajině. Žalobce má za to, že žalovaný zcela chybně vyhodnotil aktuální politicko-bezpečnostní situaci na Ukrajině. Opominul nejzásadnější skutečnosti, např. rozsáhlou probíhající mobilizaci na obou stranách konfliktu, hrozbu vyhlášení výjimečného stavu na celé Ukrajině, ztrátu kontroly vlády nad velkou částí východní Ukrajiny, přítomnost stálých ruských vojenských jednotek, humanitární katastrofu obrovských rozměrů, nelidské zacházení, a dokonce i válečné zločiny, ke kterým dochází každý den, brutální teroristické útoky na civilní obyvatelstvo Ukrajiny. Žalovaný se při popisu situace na Ukrajině dopustil zjevných nepravd, např. uvedl nepravdivá čísla o počtu uprchlíků, a že prosté problémy řeší občané Ukrajiny přestěhováním. Zásadní výhrady žalobce vznášejí proti aktuálnosti a obsahové kvalitě použitých zpráv o zemi původu. Rozsáhlejší rozbor dodržování lidských práv je především ve zprávě Freedom House z ledna 2014, ta je však již více než rok stará. Zprávy ČTK mají charakter toliko zpravodajského přehledu. Hodnotící zpráva Evropské komise a zpráva výzkumné služby Kongresu USA jsou spíše politické dokumenty, které nemohou být základem dokazování o objektivní situaci v zemi původu. Pro posouzení reálnosti nebezpečí vážné újmy je podstatné mít co nejaktuálnější zdroje ze země původu. Právě při tak nestabilním a proměňujícím se konfliktu není možno vycházet z neaktuálních, rok starých zpráv. Nejaktuálnějším zdrojem je zpráva Úřadu Vysokého komisaře pro lidská práva ze dne 16. 9. 2014. Situace na Ukrajině se z povahy věci poměrně rychle mění a odkazovat pouze na uzavření příměří mezi stranami, ačkoliv v době vydání rozhodnutí byl ze zpravodajství zřejmý opak, považuje žalobce za porušení § 3 správního řádu.

Žalobce dále poukázal na judikaturu Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu, z níž plyne, že odmítání výkonu vojenské služby, resp. účasti v bojových jednotkách při válečném konfliktu může být za určitých okolností důvodem pro udělení azylu. To platí i pro případ hrozby trestu při nenastoupení k výkonu vojenské služby. Žalovaný se nicméně otázkami nastolenými touto judikaturou nezabýval. Žalovaný byl povinen vést dokazování ke zjištění, jak vypadá nasazení armády a boje v daných oblastech, zda je nasazení armády legitimní a v souladu s mezinárodním právem, jakým způsobem je zacházeno se zajatými vojáky ze strany proruských separatistů, zda jim hrozí mučení a nelidské zacházení a jaké tresty hrozí ze strany ukrajinských úřadů za odmítnutí nastoupení do řad armády. Tyto skutečnosti měl žalovaný zjišťovat tím spíše, že riziko hrozby bylo v případě žalobce bezprostřední, neboť byl těsně před svým odjezdem z vlasti povolán. Žalobce se domnívá, že žalovaný neopatřil relevantní podklady pro posouzení odůvodněného strachu z pronásledování z výše uvedených důvodů a nebezpečí vážné újmy. Žalobce se domnívá, že bagatelizování situace na Ukrajině má za účel vytvořit dojem, že v zemi nedochází k násilí a že se nenachází v mezinárodním či vnitrostátním ozbrojeném konfliktu. Mnohá ukrajinská města prožívají zvýšené obavy před útoky teroristických ruských jednotek, následnou ruskou anexí, či jinou destabilizací ze strany Ruské federace, čímž jsou nejvíce ohroženy oblasti na pobřeží Černého moře.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě vyjádřil nesouhlas s námitkami žalobce. Odkázal na obsah správního spisu a napadené rozhodnutí, na jehož správnosti trvá. Má za to, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, a to z výpovědi žalobce a shromážděných zpráv o zemi původu. Tvzení žalobce, že byl těsně před odchodem ze země původu povolán k vojenské službě, není pravdivé, neboť žalobce na dotaz žalovaného při pohovoru uvedl, že povolávací rozkaz nedostal a ani od členů rodiny, s nimiž na Ukrajině bydlel, nemá informace, že by mu byl povolávací rozkaz doručen v mezidobí. Žalovaný poukázal na to, že žalobce předkládá v žalobě značné množství nových podkladů řízení, které dle jeho názoru vyvracejí informace obsažené ve správním spisu. Ve správním řízení byl však žalobce zcela

pasivní, byl seznámen se shromážděnými podklady, žádné výhrady k nim nevzněl, ani vůči jejich aktuálnosti. Je pochopitelné, že shromážděné zprávy o zemi původu se týkají jak faktických, tak politických podmínek, neboť konflikt na Ukrajině má též politický kontext. Je samozřejmé, že žalovaný není schopen v rozhodnutí reflektovat zcela aktuální dění, zprávy poskytované běžnými médii nemusí být vždy pravdivé a ověřené. Nejaktuálnější informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z 15. 1. 2015 uvádí, že ke dni 8. 12. 2014 bylo odsouzeno 32 osob, které se vyhýbaly odvodu nebo mobilizaci. Byly jim uloženy tresty v podobě administrativní pokuty, veřejné služby nebo podmíněný trest. Počet odsouzených je velice nízký, k trestům odnětí svobody není přístupováno. Žalovaný nezkreslil ani nezastíral, že na Ukrajině probíhá mobilizace, nemanipuloval s údaji o počtu branců nebo obětí konfliktu. Početní údaje se liší dle jednotlivých zdrojů. Ve vztahu k aplikaci § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu žalovaný uvedl, že na Ukrajině neprobíhá konflikt, který by bylo možné považovat za mezinárodní či vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu tohoto ustanovení. Nejde o totální konflikt, při němž by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Žalobce přitom nehovořil o tom, že by v minulosti utrpěl na území vlasti vážnou újmu, nebo jí byl aspoň vystaven. Žalobce pochází ze západní části Ukrajiny, má tam manželčiny příbuzné, mohl by se do tohoto místa vrátit, aniž by byl stížen významnější měrou nepříznivými politicko-ekonomickými dopady současného vývoje událostí. Na žalobce nelze vztáhnout jím citovanou judikaturu o tom, že obavy z povolání k výkonu vojenské služby mohou být pronásledováním, neboť netvrdil, že by odmítal vojenskou službu z důvodu svědomí nebo že by namítal odeprání výkonu služby za konfliktu, pokud by výkon služby zahrnoval zločiny nebo jednání podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice.

Posouzení žaloby

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou. Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť oba účastníci vyjádřili s tímto postupem implicitní souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud jde o procesní postup soudu v této věci ohledně odstraňování vad žaloby, je třeba poukázat na to, že napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 23. 2. 2015. Lhůta pro podání žaloby činí v případě žaloby proti rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany 15 dnů od doručení rozhodnutí (§ 32 odst. 1 zákona o azylu). Zmeškání lhůty pro podání žaloby nelze prominout (§ 72 odst. 4 s. ř. s.).

Nezbytnou obsahovou náležitostí žaloby je formulování alespoň jednoho žalobního bodu – tedy tvrzení, z něhož musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Z § 71 odst. 2 s. ř. s. plyne, že rozšířit žalobu o nový žalobní bod lze pouze ve lhůtě pro podání žaloby. V dané věci podal žalobce včas tzv. blanketní žalobu, která neobsahovala žádný žalobní bod. Tato vada žaloby ji činila neprojednatelnou. Dříve, než soud žalobu odmítl, pokusil se o odstranění jejích vad, jak ukládá § 37 odst. 5 s. ř. s., a vyzval žalobce usnesením ze dne 9. 3. 2015, čj. 49 Az 23/2015 – 16, k odstranění vady žaloby spočívající v absenci žalobního bodu ve lhůtě 14 dnů. Délka této lhůty byla odvozena od toho, že žalobce podal žalobu dne 25. 2. 2015, tedy 2. den lhůty pro podání žaloby. Současně požádal o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, v důsledku čehož došlo ke stavení lhůty pro podání žaloby až do právní moci rozhodnutí o žádosti o ustanovení zástupce (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Jestliže tedy 2. den lhůty pro podání žaloby došlo ke stavení jejího běhu, zbývalo z ní ještě

14 dní, které počaly plynout právní mocí rozhodnutí o ustanovení zástupce žalobci, tj. dne 3. 4. 2015. Vadu žaloby spočívající v absenci byť jediného žalobního bodu nelze odstraňovat po uplynutí zákonem stanovené lhůty pro podání žaloby (viz rozsudek NSS ze dne 27. 2. 2004, čj. 4 Azs 3/2004 – 48, a dále rozsudek ze dne 11. 3. 2010, čj. 7 As 15/2010 – 56). Následkem výzvy k odstranění vad žaloby nemůže být prodloužení zákonem stanovené lhůty pro formulování žalobních bodů, po jejímž uplynutí nastávají bez dalšího účinky koncentrace řízení.

Žalobce odstranil obsahovou vadu žaloby a ve lhůtě pro podání žaloby na základě výzvy soudu doplnil žalobní body. Soud však nemohl vyhovět požadavku žalobce a vyzvat ho k odstranění vad žaloby doplněním žalobních bodů znovu poté, co byl soudu předložen správní spis. Jednak pro takový postup nebyly splněny formální podmínky § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť vada žaloby již byla odstraněna, a žaloba se stala projednatelnou, jednak již v té době uplynula lhůta pro podání žaloby, tj. i lhůta pro vymezení žalobních bodů.

Žalobce soudu vytýká, že jej vyzval k odstranění vad žaloby, ačkoliv v době vydání této výzvy nebyl u soudu k dispozici správní spis. Soud nespatřuje v tomto postupu žádné pochybení. Je-li soudu doručena žaloba, z jejíhož textu je zřejmé, že trpí vadou, která brání jejímu věcnému projednání (např. neobsahuje ani jeden žalobní bod), musí se soud nejprve pokusit o odstranění vady žaloby. Teprve po odstranění vady žaloby soud postupuje podle § 74 odst. 1 s. ř. s. a doručí žalobu žalovanému, uloží mu, aby se k žalobě vyjádřil a předložil soudu správní spis. Bylo by zcela iracionální postupovat dle citovaného ustanovení dříve, než dojde k odstranění vady žaloby, neboť žalovanému by z vadné žaloby nebylo zřejmé, k čemu se má vyjádřit. Zástupce žalobce mohl nahlížet do správního spisu u správního orgánu, který měl spis v držení v době, kdy byl žalobce vyzván k odstranění vady žaloby. Soud rozhodně není jediným místem, kde by se žalobce mohl se správním spisem seznámit. Soudní řád správní neukládá soudu, aby si správní spis opatřil před tím, než žalobce vyzve k odstranění vad žaloby, ustanovení § 74 odst. 1 s. ř. s. předvídá postup opačný (viz výše). Relevantní informace si mohl zástupce žalobce opatřit přímo od žalobce, jenž v žádosti o ustanovení zástupce výslovně požádal, aby mu byl jako zástupce ustanoven Mgr. Filip Schmidt. Tomuto požadavku soud plně vyhověl, neboť legitimně předpokládal, že Mgr. Schmidt je s případem žalobce již obeznámen, požádal-li žalobce výslovně o ustanovení tohoto konkrétního zástupce. Soud vycházel mimo jiné z toho, že ustanovený zástupce je advokátem, a tedy jako právní profesionál zná faktické postupy nezbytné k efektivnímu převzetí právního zastoupení.

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 14. 8. 2014 sepsal žalovaný s žalobcem žádost o udělení mezinárodní ochrany, v níž žalobce uvedl, že až do roku 2014 bydlel na Ukrajině v obci Černivci, v Černivecké oblasti. Je pravoslavného vyznání, ženatý. Vojenskou službu nikdy nevykonával, v souvislosti s narozením dítěte obdržel odklad. Ukrajinu žalobce opustil dne 26. 6. 2014 z důvodu, že očekával každou chvíli povolávací rozkaz do armády. Matka se o žalobce bála a řekla mu, aby za ní přijel do České republiky. Matka žije v Kladně. O mezinárodní ochranu požádal z důvodu, že má na území České republiky matku, je jim zde lépe, jsou zde lepší podmínky, mají kde bydlet. Žádost podal i z důvodu situace na Ukrajině. Česká republika je cílovým státem, žalobce zde chce bydlet a pracovat. V případě návratu do země původu se bojí války, jsou tam válečné podmínky. Zdravotní stav žalobce je dobrý. Dne 11. 9. 2014 proběhl pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu, při němž žalobce sdělil, že důvodem odjezdu ze země původu bylo, že měl být povolán do armády. Před svým odjezdem povolávací rozkaz nedostal. Povolávání do vojenské služby probíhá na Ukrajině ve dvou termínech, a to na jaře a na podzim. Žalobce chodil opakovaně na kontroly, při nichž absolvoval zdravotní prohlídku. Kvůli tomu, že měl malé dítě, dostával odklad. Řekli mu, že

až dítěti budou tři roky, bude do armády povolán. Podle toho měl být žalobce povolán v podzimním termínu, nemá žádné zdravotní důvody, pro které by na vojenskou službu nastoupit nemusel. Naposledy byl žalobce na prohlídce na podzim 2013, kdy dostal roční odklad. Od té doby nebyl s vojenskou správou v kontaktu. Žalobce žil na Ukrajině bez podpory rodičů, jen s babičkou a dědečkem. Finanční podmínky byly těžké. Už po svatbě měl žalobce s manželkou v úmyslu odjet do České republiky a získat české občanství. Stálou práci na Ukrajině neměl, jen občasné přivýdělky. O dávky nežádal, nevěděl, že je to možné. Žalobce neměl žádné problémy s ukrajinskými státními orgány, ani jiné problémy ve vlasti. Před odjezdem žil v Černivecké oblasti s manželkou, dítětem, prarodiči manželky a tchánem. Dům patřil prarodičům manželky. Bezpečnostní situace v bydlišti byla docela klidná, tento stav se zachoval dodnes. Žalobce žádné problémy při opuštění vlasti neměl, byl držitelem platného cestovního dokladu, na ukrajinských hranicích byl kontrolován příslušníkem pohraniční stráže. Žalobce se rozhodl odjet z Ukrajiny na jaře 2014, když proběhly události na Majdanu a začaly potíže na východě země. Měl povinnost zachránit sebe jako otce a manžela. V České republice má žalobce dobré zázemí, bydlí zde jeho matka, která má dobré zaměstnání. Nepodařilo se jim zajistit, aby žalobce mohl legálně pobývat na území České republiky, a proto mu nezbyla jiná možnost než požádat o mezinárodní ochranu. V případě návratu do země původu se obává, že bude povolán do armády a že se situace ještě zhorší. Od svých přátel slyšel, že posílají do války mladé chlapce bez neprůstřelných vest, zbraní a speciálních oděvů. S rodinou, která zůstala v Černivecké oblasti, je v kontaktu. Sdělili mu, že povolávací rozkaz zatím nepřišel. Po příjezdu do ČR se žalobce pokusil legalizovat svůj pobyt formou sloučení s matkou, což se však podařilo jen bratrovi. Pak jim řekli, že jedinou možností je požádat o mezinárodní ochranu před uplynutím doby platnosti víza, proto požádal o mezinárodní ochranu měsíc a půl po příjezdu do ČR.

Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení žádosti žalovaný shromáždil jako podklady pro vydání rozhodnutí zprávu zvláštní pozorovací mise OBSE na Ukrajině ze dne 23. 4. 2014, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 16. 9. 2014 a ze dne 19. 9. 2014, zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z července 2014 o posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině, zprávu Evropské komise ze dne 27. 3. 2014 o pokroku v zemi za rok 2013 v rámci EPS – Ukrajina, zprávu CRS pro Kongres USA ze dne 24. 3. 2014, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 16. 4. 2014 o aktuální bezpečnostní, politické a ekonomické situaci na Ukrajině a ze dne 29. 5. 2014 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, zprávu Zastupitelského úřadu Kyjev ze dne 26. 5. 2014 o výsledcích ukrajinských prezidentských voleb, výpis z Infobanky ČTK ke dni 20. 1. 2015. Žalobce byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 19. 12. 2014.

Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, který vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu, se na nyní posuzovaný případ nepoužije. Členské státy Evropské unie jsou povinny výše uvedenou povinnost transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 směrnice). Podle čl. 52 odst. 1 věty druhé směrnice se žádosti o mezinárodní ochranu podané do 20. 7. 2015 řídí právními a správními předpisy přijatými podle směrnice

2005/85/ES. Směrnice 2005/85/ES přitom povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu neobsahovala.

Protože doposud nebyly do českého právního řádu promítnuty požadavky čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek směrnice přímý účinek. Jelikož však žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 14. 8. 2014, směrnice 2013/32/EU na toto řízení (včetně přezkumného řízení soudního) nedopadá. Na věc tak *rationae temporis* dopadá směrnice 2005/85/ES, která neukládá členským státům povinnost zajistit soudní přezkum rozhodnutí podle stavu ke dni vydání rozhodnutí soudu. Plně se tak prosadí § 75 odst. 1 s. ř. s.

K jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě a jejím doplnění soud uvádí:

Obecná tvrzení žalobce, že v řízení byl porušen § 2 odst. 1, § 3 ve spojení s § 2 odst. 4, § 50 odst. 2 až 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu, doprovázená parafrází textu těchto ustanovení zákona, nejsou žalobním bodem ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Totéž platí i o tvrzení, že byly porušeny § 12 písm. b), § 14 a § 14a zákona o azylu, doplněné o konstatování, že žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu, azylu z humanitárních důvodů a že mu v případě návratu hrozí vážná újma. Dle ustálené judikatury je žalobním bodem konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých“ nezákonností, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Žalobce je povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl žalovaný vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti. Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005 – 58). Těmto požadavkům ovšem výše uvedená tvrzení žalobce nedostála, neboť jde pouze o citaci ustanovení právních předpisů, která měla být porušena, aniž by žalobce uvedl konkrétní skutečnosti či právní argumentaci, o něž své tvrzení o nezákonnosti rozhodnutí opírá.

Řádnými žalobními body pak žalobce napadl, že žalovaný nesprávně vyhodnotil azylovou relevantnost obav žalobce z povinnosti nastoupit výkon vojenské služby a z nasazení do válečného konfliktu probíhajícího na východě Ukrajiny. V této souvislosti zpochybnil, že žalovaný dostal své povinnosti a shromáždil dostatek relevantních a časově aktuálních zpráv o zemi původu, na jejichž základě by bylo možné řádně posoudit odůvodněnost obav žalobce.

Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu mezinárodní ochrana se udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny

důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 12 zákona o azylu azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

- a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo*
- b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*

Podle § 14 zákona o azylu jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

- Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje*
- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
 - b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
 - c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
 - d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

K otázce, do jaké míry je obava žadatele o mezinárodní ochranu z povinnosti nastoupit vojenskou službu a z nasazení do válečného konfliktu relevantní z pohledu jednotlivých forem mezinárodní ochrany, se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci *Andre Lawrence Shepherd* (C-472/13). Soud při posouzení této žaloby vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.

V této souvislosti je třeba zmínit dvě významné skutkové otázky, na které správně poukázal žalovaný ve vyjádření k žalobě. Zaprvé žalobce před svým odjezdem ze země původu neobdržel povolávací rozkaz a dle zpráv od jeho příbuzných, s nimiž pobýval v jednom domě, mu nebyl povolávací rozkaz zaslán ani v mezidobí. V případě, že by byl žalobce povolán k výkonu vojenské služby, nelze dovodit, v jaké vojenské jednotce by působil, zda je tato jednotka zapojena do bojů na východě Ukrajiny (resp. zda lze předpokládat, že tomu tak bude) a zda se tato jednotka podílí na páchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Zadruhé žalobce neodmítá výkon vojenské služby z důvodu svého svědomí (typicky náboženského nebo politického svědomí či z důvodu svého světonázoru),

nýbrž z důvodu obav o svůj život a zdraví (při pohovoru uvedl, že je jeho povinností jakožto otce a manžela zachránit se). Pro doplnění je vhodné uvést, že žalobce nepředložil ve správním řízení ani k žalobě žádné listiny, které by se týkaly jeho vojenské služby, např. vyrozumění o posledním povolení odkladu výkonu služby. Soud si je vědom ustálené judikatury, podle níž nelze po žadateli o mezinárodní ochranu požadovat, aby důvody žádosti prokazoval jinak než vlastní věrohodnou výpovědí. Žalobce nicméně opouštěl zemi původu v době, kdy nebyl pod žádným tlakem, a měl tedy možnost sbalit si všechny relevantní podklady. Žalobce uvedl, že zemi původu opustil právě z důvodu, že se obával povinnosti vykonat vojenskou službu, přičemž měl v úmyslu setrvat na území České republiky po dobu překračující platnost uděleného víza, na jehož základě přicestoval do České republiky. Jednalo se o delší dobu připravované přesídlení žalobce a jeho rodiny. Žalobce tedy mohl očekávat, že při vyřizování povolení opravňujícího ho k dalšímu pobytu mohou být vyžadovány doklady vztahující se k důvodu, pro který Ukrajinu opustil. Přesto v řízení o udělení mezinárodní ochrany nepředložil jedinou listinu, která by prokazovala jeho osobní situaci ve vztahu k povinné vojenské službě.

Úvodem považuje soud za významné předeslat, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012 – 44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří, bez relevantních důvodů odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva). V opačném případě by aplikace azylového práva destruovala obranyschopnost cizího státu.

Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 8 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN).

Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při

výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, válečným zločinům, zločinům proti lidskosti. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.

V situaci, kdy žalobce v řízení konzistentně a věrohodně uváděl jako důvod opuštění země původu a podání žádosti o mezinárodní ochranu, že se obává povolání k výkonu vojenské služby a především pak nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, bylo povinností žalovaného shromáždit takové zprávy o zemi původu, na jejichž základě by bylo možno posoudit, zda v ozbrojeném konfliktu nedochází k porušování pravidel mezinárodní válečného, resp. humanitárního práva.

Žalovaný za účelem zhodnocení charakteru ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí zprávu Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 16. 9. 2014. Tato zpráva se vztahuje k období od 18. 8. 2014 do 16. 9. 2014 a je zaměřena na detailní popis stavu bojových operací s tím, že popisuje i excesy, k nimž dochází na obou bojujících stranách. Ze zprávy vyplývá, že v uvedeném období ozbrojené skupiny (rozuměj separatisté) a některé jednotky a dobrovolnické prapory spadající pod velení ukrajinských ozbrojených sil porušovaly mezinárodní humanitární právo, včetně zásad vojenské nezbytnosti, rozlišování, přiměřenosti a preventivních opatření. Ozbrojené skupiny terorizovaly obyvatelstvo v oblastech, které jsou pod jejich kontrolou, některé dobrovolnické prapory, které jsou pod kontrolou vlády a plní policejní funkce v mnoha osvobozených místech, se dopouštějí porušování lidských práv. Zpráva zdůrazňuje význam potřeby nastolit osobní odpovědnost. Konstatuje, že v období od 6. do 16. září došlo k nejméně třem výměnám zajatců, při nichž ozbrojené skupiny propustily nejméně 130 osob. Počet osob propuštěných ukrajinskou stranou je patrně srovnatelný. Dne 5. 9. 2014 byl v Minsku podepsán program, v němž je jako jeden z úkolů stanoveno, aby byly prováděny výměny zajatců mezi bojujícími stranami a aby byl přijat zákon o zabránění perzekuce a trestání osob v souvislosti s událostmi, které se odehrály v určitých vybraných částech Doněcké a Luhanské oblasti. Ukrajinský parlament přijal dne 16. 9. 2014 zákon o zabránění potrestání účastníků událostí na území Doněcké oblasti a Luhanské oblasti, jenž ruší trestní a správní odpovědnost pro lidi, kteří se zúčastnili aktivit Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky. V široké škále případů však lidé odpovědnosti zproštěni nebudou, jako např. v případě zločinů proti životu a zdraví, sexuálních zločinů, braní rukojmí, obchodování s lidmi, banditství, pašování, teroristické činy, útoky usilující o život policistovi, soudci, státnímu pracovníkovi, genocida atd. Za dobu trvání bezpečnostní operace až do 2. 9. 2014 zahájil nejvyšší vojenský státní zástupce Ukrajiny 1.700 trestních stíhání proti příslušníkům ozbrojených sil a dobrovolnických praporů územní obrany, většinou z důvodu neuposlechnutí příkazu a porušení subordinatione. Uvedená zpráva je pak doplněna výpisem z Infobanky ČTK, který zahrnuje agenturní zprávy ČTK týkající se Ukrajiny za dobu do 11. 12. 2014. Z tohoto dokumentu plyne, že nově bylo vyhlášeno příměří, v důsledku čehož se počet ozbrojených incidentů významně snížil. Hlavní útoky separatistů směřovaly na armádní obranné posty u měst Luhansk a Debalceve. Příměří vyhlásila vláda v Kyjevě a separatisté se ke klidu zbraní druhý den připojili (viz zpráva ze dne 11. 12. 2014).

Ačkoliv se lze ztotožnit s argumentací žalobce, že většina podkladů pro vydání rozhodnutí neobsahuje informace týkající se bojových operací na východě Ukrajiny (zpráva

Komise EU, zpráva CRS pro Kongres USA, informace MZV ČR ze dne 16. 4. 2014 a ze dne 29. 5. 2014, zpráva ZÚ Kyjev ze dne 26. 5. 2014), dospěl soud k závěru, že žalovaný shromáždil dostatek věcně relevantních a přiměřeně aktuálních informací o zemi původu. Zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 16. 9. 2014 dostatečně popisuje aktuální průběh bojových operací, jde vzhledem k autoritě jejího zpracovatele a způsobu sběru informací o zpravu objektivní. Zpráva se týká období do 16. 9. 2014 a vzhledem k tomu, že žalovaný vydal napadené rozhodnutí dne 23. 1. 2015, trpí zpráva mírným deficitem aktuálnosti (v době vydání rozhodnutí žalovaného byla zpráva 4 měsíce stará). Tento nedostatek je však sanován pomocí druhého relevantního zdroje, a to výpisu z Infobanky ČTK. Výpis je uzavřen ke dni 20. 1. 2015, přičemž poslední zpráva je ze dne 11. 12. 2014. Z infobanky vyplývá, že v době po zpracování zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva nedošlo na území Ukrajiny k významnější změně v průběhu bojových operací. Soud tedy uzavírá, že žalovaný shromáždil dostatek relevantních, přiměřeně podrobných a aktuálních informací o charakteru bojových operací na území východní Ukrajiny, a to i z pohledu případných válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Pro rozhodování o udělení azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany není rozhodné, zda žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela přesně vystihl obecnou bezpečnostní situaci na Ukrajině (např. počet vnitřních vystěhovalců, počet obětí bojů), neboť z pohledu subsumpce situace žalobce pod čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice je rozhodný toliko charakter ozbrojených střetů, resp. zda jsou při nich dodržovány normy mezinárodního humanitárního práva. Žalobní bod, jímž žalobce zpochybnil aktuálnost a relevantnost informací pro posouzení žádosti z hlediska aplikace § 12 zákona o azylu, je tedy nedůvodný.

Z výše uvedených zpráv o charakteru bojových operací a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlášována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z veřejně dostupných informací je známo, že ačkoliv Ukrajina není smluvním státem Statutu Mezinárodního trestního soudu, učinila dne 17. 4. 2014 a 8. 9. 2015 dvě prohlášení ve smyslu čl. 12 odst. 3 Statutu Mezinárodního trestního soudu, v jejichž důsledku byla tomuto soudu přiznána pravomoc vyšetřovat a stíhat zločiny, k nimž na území Ukrajiny došlo po 21. 11. 2013 (<https://www.icc-cpi.int/ukraine>). Ze shromážděných zpráv pak vyplývá, že vojenské státní zastupitelství stíhá trestné činy, jichž se dopustili příslušníci vojenských jednotek, a že zrušení trestní odpovědnosti za činy spáchané na území Luhanské a Doněcké lidové republiky se nevztahuje na ty nejzávažnější trestné činy. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu je připravena stíhat i případné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, resp. umožnit jejich stíhání Mezinárodním trestním soudem. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání takových zločinů. Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, ke které patří (resp. v níž má vykonávat vojenskou službu), provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Shepherd*, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce nicméně ve správním řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (ve výše uvedeném smyslu), natož aby je prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí,

že bude povolán k výkonu vojenské služby. Z této skutečnosti ovšem nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že žalobce bude nucen podílet se při výkonu vojenské služby na páchaní válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice.

Soud doplňuje, že na případ žalobce nelze vztáhnout závěry vyjádřené rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004 - 49, jichž se dovolává žalobce v doplnění žaloby, neboť žalobce neodpírá výkon vojenské služby z důvodu svědomí, ani závěry rozsudku ze dne 9. 6. 2008, čj. 5 Azs 18/2008 - 83, neboť na Ukrajině nejsou branci vystaveni hrozbě „z obou stran“, jak tomu bylo ve věci projednávané Nejvyšším správním soudem týkající se specifického postavení branců v Alžírsku.

Z rozsudku Soudního dvora EU ve věci *Shepherd* a rozsudku NSS čj. 5 Azs 158/2015 - 24 vyplývá, že případy žadatelů o mezinárodní ochranu, kterým v důsledku odepření výkonu vojenské služby hrozí trest, je v obecné rovině možné aplikovat čl. 9 odst. 2 písm. b) a c) kvalifikační směrnice, podle nichž lze za pronásledování považovat právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, a nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání. Pod toto pravidlo by totiž teoreticky bylo možné podřadit i tresty ukládané osobám, které odmítly nastoupit k výkonu vojenské služby. Soudní dvůr EU nicméně ve shora citovaném rozsudku dovodil, že uložení trestu odnětí svobody nebo propuštění z armády z důvodu odepření povinnosti vykonat službu nejsou s ohledem na legitimní výkon práva dotyčného státu udržovat ozbrojené síly považována za natolik nepřiměřená nebo diskriminační, že by patřila mezi akty pronásledování. Stát má nepochybně legitimní důvod uložit osobě, která odmítá vykonat vojenskou službu, i trest odnětí svobody, aby udržel svoji bojeschopnost. Tím spíše to platí v situaci lokálně omezeného ozbrojeného konfliktu, u něhož nelze vyloučit, že eskaluje do regulérní válečné situace, a to i za účasti cizího státu. Žalobce v žalobě netvrdí, že by trest, který mu v případě nenastoupení vojenské služby hrozí na Ukrajině, byl nepřiměřený. Za této procesní situace se tak soud danou otázkou dále nezabýval. Ani ve správním řízení žalobce neuvedl, že se obává uložení sankce za nenastoupení vojenské služby, měl obavy jen z toho, že by při výkonu vojenské služby byl nasazen do ozbrojeného konfliktu. Nelze proto žalovanému vytýkat, že se nezabýval přiměřeností sankcí, jimiž by byl žalobce v případě nenastoupení k výkonu vojenské služby ohrožen. Lze doplnit, že žalobce v řízení neuvedl, že by již obdržel povolávací rozkaz, při výstupu z území Ukrajiny prošel kontrolou pohraniční stráže bez obtíží. Žalobce neosvědčil (ani netvrdil), že by ke dni vydání rozhodnutí žalovaného byl v postavení osoby vyhýbající se povinné vojenské službě či mobilizaci, tudíž že by se na něj vztahovaly tresty za nenastoupení vojenské služby. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 2. 2016, čj. 6 Azs 267/2015 - 23, uvedl, že lidé vyhýbající se na Ukrajině odvodu do armády mohou dostat trest pohybující se od správní pokuty až po odnětí svobody v délce 2 až 5 roků. Za vyhýbání se odvodu nebo mobilizaci bylo v roce 2014 údajně odsouzeno 32 osob, všichni, kdo byli uznáni vinnými, byli odsouzeni k administrativní pokutě, veřejné službě nebo dostali podmíněný trest. Přiměřenost těchto opatření je možné dokladovat srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) v České republice, která činí jeden rok až pět let.

Soud tedy uzavírá, že žalovaný dospěl ke správnému právnímu posouzení věci, tedy že strach žalobce z pronásledování v zemi původu není odůvodněný, neboť jednání státních

úřadů, kterého se obává (povolání k výkonu vojenské služby, případně nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny), nelze považovat za pronásledování. Není tak naplněn základní předpoklad pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Žalobní bod je nedůvodný.

Úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 47/2003 – 48). Žalovaný uvedl, že zdravotní stav žalobce je dobrý, existence rodinných vazeb žalobce na území České republiky nepředstavuje důvod hodný zvláštního zřetele. Tuto úvahu považuje soud za racionální, je podepřena obsahem správního spisu a ztotožňuje se s ní.

Žalovaný se dále zabýval tím, zda žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Na podkladě zprávy Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 29. 5. 2014 zjistil, že neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu nehrozí při návratu na Ukrajinu žádné nebezpečí. Povinnost vykonat vojenskou službu nepředstavuje vážnou újmu, naopak jde o naplnění státoobčanské povinnosti žalobce. Podrobně se pak žalovaný zabýval tím, zda není naplněn § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Dospěl k závěru, že složitá bezpečnostní situace se týká pouze jižní a východní části Ukrajiny, kde dochází k lokálním střetům jednotlivých uskupení separatistů a zástupců vládní moci. Ve střední a západní části Ukrajiny je však situace poklidná. K tomu soud doplňuje, že tato zjištění žalovaného se opírají především o zprávu OBSE ze dne 23. 4. 2014, zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 16. 9. 2014 a 19. 9. 2014 a výpis z Infobanky ČTK. Soud považuje tyto informace za relevantní z pohledu aplikace § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, ve svém souhrnu za aktuální a za dostatečné ke zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Ze zpráv shodně vyplývá, že bezpečnostní střety se pravidelně odehrávají pouze ve východní a jihovýchodní části Ukrajiny. Ostatní části ukrajinského území nejsou zasaženy žádnými ozbrojenými střety mezi ukrajinskými bezpečnostními složkami a ruskojazyčnými povstanci, případné útoky jsou zcela ojedinělé.

Je tedy zřejmé, že Ukrajina se ke dni vydání napadeného rozhodnutí nenacházela ve stavu tzv. totálního konfliktu – tj. situaci, že již pouhá přítomnost osoby na území této země nebo regionu ji vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity (shodně viz usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014 – 17). Za této situace bylo povinností žalobce prokázat dostatečnou míru individualizace, tj. že on osobně by pravděpodobně byl vystaven jako civilista útoku v rámci probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Potřebná míra individualizace je naplněna zpravidla tehdy, když žalobce již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, nebo pokud ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu země původu, ve kterém skutečně žalobce pobýval, a nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, nebo pokud jsou u žalobce dány jiné faktory (osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že se žalobce stane terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí (viz rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Žalobce ve správním ani soudním řízení neprokázal, že by před odjezdem ze země původu utrpěl v důsledku ozbrojeného konfliktu vážnou újmu nebo byl takovou újmou ohrožen. Z výpovědi žalobce vyplývá, že opustil zemi původu preventivně, v místě, kde před odjezdem pobýval, byl klid. Žalobce nebydlí v místě, které je zasaženo ozbrojenými operacemi. Bydlel, a má možnost se tam i vrátit, v Černivecké oblasti na západě Ukrajiny u hranic s Moldavskem a Rumunskem. Žalobce sám potvrdil, že v této oblasti byl klid a že se na tom nic nezměnilo ani po jeho odchodu. Žalobce neuvedl v řízení žádné skutečnosti, z nichž by vyplýval jakýkoliv důvod, který by zvyšoval riziko, že se stane v zemi původu terčem svévolného násilí. Žalovaný tedy

správně dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalobní bod je nedůvodný.

Soud doplňuje, že ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu nelze vztáhnout na případy, kdy by žadatel o mezinárodní ochranu mohl být v případě návratu do země původu vystaven ohrožení života při válečném nebo ozbrojeném konfliktu z důvodu, že by v krizové oblasti byl nasazen jako příslušník vojenských jednotek. Ačkoliv to § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu před novelizací provedenou zákonem č. 314/2015 Sb. výslovně nestanovil, má toto ustanovení omezený osobní rozsah, neboť se vztahuje výlučně na civilisty (viz rozsudek NSS ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008 – 68, nebo rozsudek ze dne 17. 12. 2015, čj. 5 Azs 158/2015 – 24). Obavu žalobce, že by jako příslušník vojenských jednotek mohl při nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny utrpět zranění nebo být usmrčen, nelze podřadit § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

Udělení azylu nebo doplňkové ochrany dle § 13 a § 14b zákona o azylu nepřichází v dané věci do úvahy, neboť na území České republiky nepobývá žádná osoba blízká žalobci, které by byla přiznána mezinárodní ochrana (žalobcova matka a bratr pobývají na území ČR v režimu zákona o pobytu cizinců na základě povolení k pobytu). To vylučuje možnost udělení azylu nebo doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.

Rozhodnutí žalovaného není nepřezkoumatelné, žalovaný se vypořádal se všemi žalobcem uvedenými důvody z pohledu všech forem mezinárodní ochrany, v odůvodnění rozhodnutí shrnul skutkový stav zjištěný na základě zpráv o zemi původu, vyložil úvahy, jimiž se řídil při jeho podřazení právním normám upravujícím formy mezinárodní ochrany.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že všechny žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Z žaloby není zřejmé, zda odkazy na zdroje, které jsou v doplnění žaloby uvedeny v poznámkách pod čarou, má soud považovat za důkazní návrhy. Tato forma je typická pro psaní studijních, kvalifikačních či odborných prací, nikoliv pro sepsání žalob a dalších podání ve věci samé advokátem. O řádně uplatněný důkazní návrh jde pouze tehdy, je-li z textu podání zřejmé (nepochybné), že účastník navrhuje provedení označené listiny k důkazu. To nelze z doplnění žaloby ze dne 24. 3. 2015 dovodit. I kdyby bylo možno poznámky pod čarou obsahující pouze odkazy na webové stránky považovat za důkazní návrhy, soud je neprovedl, neboť se týkají skutečností, které nejsou pro posouzení věci podstatné. Z pohledu aplikace § 12 a § 14a zákona o azylu jsou významné pouze informace o způsobu provádění bojových operací za účelem prověření, zda s výkonem vojenské služby není spojeno páčání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti, a o územním rozsahu ozbrojeného konfliktu (k tomu podrobně viz výše). Žalobce uvedl poznámky pod čarou k informacím, které se týkají jen obecné bezpečnostní situace, nikoliv výše uvedených specifických otázek. Soud již výše uvedl, že pro posouzení žaloby je nerozhodné, zda žalovaný přesně vystihl statistické charakteristiky konfliktu.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů

nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Usnesením ze dne 9. 3. 2015, čj. 49 Az 23/2015 – 16, byl žalobci ustanoven k ochraně jeho práv zástupcem advokát Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M. Odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů soudem ustanoveného advokáta hradí podle § 35 odst. 8 věty první za středníkem s. ř. s. stát. Výše odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů se stanoví podle § 35 odst. 2 s. ř. s. na základě vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Ustanovený zástupce provedl v řízení dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a sepsání doplnění žaloby ze dne 24. 3. 2015 [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny a náhrad odvést, tj. o částku 1.428 Kč (21 % z 6.800 Kč). Zástupci žalobce tak náleží odměna a náhrada v celkové částce 8.228 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 16. června 2016

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce

Za správnost:
Božena Kouřimová